

La Campana de Gràcia

BIBLIOTECA MUNICIPAL CIUTAT DE BARCELONA

L'entrada d'Any nou

—Vinc a obrir els nostres presos!...

LA SETMANA

Es dolorós tenirho que dir, però davant de la realitat del fet, seria innocència callarho: hi ha gent que anyora la guerra, hi ha gent que veuria ab gust que la campanya del Riff, oficialment terminada el dia 18 del passat Desembre, segons document firmat pel general Marina, tornés a comensarse ab tot el seu seguici de penalitats y horrors.

Y aquest desitj pervers, no sols se transparenta en el tò irònic ab que's parla de la pau, que se suposa apuntada no més ab agulles y en disposició de desferse qualsevol dia y ab qualsevol pretext; les seves manifestacions, filles d'una mal dissimulada impaciència, sorgeixen a cada punt, patentes y clares.

Una, evidentíssima, varem tenirne l'altre dia. Per motius encara no ben explicats y que potser no s'explicaran mai, doncs Riff y misteri semblen ja ser termes sinònims, els moros —alguns moros, més ben dit— dels encontorns d'Alhucemas varen entretenirse tirotejant la plassa una bona estona. La plassa, sorpresa per l'agressió, els engegá unes quantes canonades; parà immediatament el foc dels kabileny, y no va passar res més.

Què havia de fer la premsa davant d'aquest incident, tan desagradable com se vulgui, però gens extraordinari y casi diriem natural si's té en compte les circumstancies en que s'ha produït? Explicarho al públic en quatre línies, les úniques qu'en realitat mereix la naturalesa del fet.

Doncs, no ha sigut així. Separantse del parer de la majoria que, just es confessarho, ha sapigut complir honradament ab el seu deber, periòdics hi ha hagut que, abultant y farsint la notícia, han tornat ja a parlar de la campanya del Riff com en els dies del barranc del Llop y del reconeixement de Benibulfrur.

Altra vegada els tipus grossos de l'impremta, desempolvats precipitadament, han servit pera compondre títuls *llamatius*. Han tornat a sortir els grans interrogants y les admiracions groixudes. **¿SE RENOVA LA GUERRA? ¿ATAC DELS MOROS A ALHUCEMAS! ¿QUE PASA AL RIFF?**

Un diari madrileny, després de donar compte de l'inesperada agressió, fins aconsella al general Marina que, sense perdre moment, reanusi la campanya, fentli notar—vegeu si'n son de previsors—que per més que s'hagin embarcat cap aquí bastantes forces, «con las tropas que quedan en el Rif hay más que suficiente para realizar operaciones de gran importancia».

Y, es clar, realisantse operacions de gran importancia, podrán tornar a sortir en les columnes dels diaris *guerreros* aquelles grans relacions de combats, aquelles grans llistes de ferits y aquelles grans «últimas horas» que tant gust donen al calaix dels rotatius belicosos.

Per fortuna del país, lo d'Alhucemas, fet aislat—y qu'encara que's repetís no deuria extranyarnos—no ha sigut res, y les nobles aspiracions dels aludits diaris s'han vist, per aquest cop, completament defraudades.

Celebremho de tot cor, no sense esperar que qualsevol dia, per un incident pel istil, tornin a treure nova florida.

A la bolsa dels valors polítics tothom ho diu: El paper Moret está en baixa. No os hi arrisqueu. Tingueu paciència, y dintre de pocs dies el veureu a zero.

No es d'extranyar. Capitost don Segimon d'un conglomerat monstruosos no emprengué l'assalt del poder ab altre objecte que'l de satisfere les necessitats d'una pila de gent que no sabia com parar taula, al trobarse amo de la *Gaceta* ha vist que les boques eren molt més numerosas que'ls plats y no ha sapigut com resoldre un conflicte que, de no repetir-se el miracle dels peixos y'ls pans, es realment insoluble.

Sentir lo que avui diuen d'en Moret canalejistes, romanonistes y monteristes fa posar els cabells de punta. Van comensar per trobarlo debíl; després varen titllarlo d'informal y desmemoriat. Ara ja comensen a dir que, a més de la memoria, ha perdut altres facultats, indispensables no sols a un jefe de Govern, sino a un simple betas-y-fils.

Què té, doncs, de particular que, combatut per tan numerosas forces *amigues* y ab armes tan poc nobles, l'home, ja prou vacilant al encarregar del mando, perdi avui la xaveta y acabi involuntariament per donar la raó als que'l descalifican y'l declaren inútil pera l'exercici del poder?

De moment, ja tenim que'ls plasses pera les eleccions y reunió de les noves Corts s'han allargat d'unes quantes setmanes. L'Abril es considerat massa pròxim. Ja's parla del Maig.

Legalisada per decret la situació económica y autorisat pera servir-se durant el present any dels pressuposts del 1909, don Segimon retardarà tot lo possible l'hora temuda, de presentarse davant del Parlament y, com home que, convençut del fracàs, tanca els ulls y s'ho tira

tot a l'esquena, anirà divagant y vivint, si es que de lo qu'ell avui está fent se'n pot dir viure.

Queda, no obstant un dupte. El plan de don Segis, modest y tot com es cava a ser tolerat ab paciència per la conjunció canalejo-montero-romanonista de que hem parlat avans? ¿No cab en lo possible, y fins en lo probable, que un dia els seus *amigos* li diguin: ¡Prou!, y, arreglantli un Yuste forsat, l'enviïn tranquila y definitivament a la reserva?

Si'l general Weyler, que aquets dies no fa més que anar y venir de Madrid, volgués enraonar, potser ens en podria dir alguna cosa de tots aquets calendaris.

¡Estava escrit!

Pera'l passat dilluns venian anunciantse a Barcelona no se sab quins terribles successos, ab ocasió d'una vaga general que, ignorem ben bé pera què, havia d'esclatar aquella matinada.

Transcorregué el dia... y no va succeir res. Per lo tant, s'han complert les profecies.

Les profecies dels que, allisonats per l'experiència, opinaven que tot allò eren infundis, doncs, quan aquestes coses s'anuncien per endavant com una funció de teatre, sempre's tornen aigua-poll.

PIF-PAF

HO PREVEIAM

ONS sorprèn veurens en la necessitat de inaugurar l'any 1910 dient mal del Govern. Entre que'ls governs a Espanya son sempre dolents y que actualment ens mana el pitjor de tots, no cal dir que podem dedicarnos ab justicia a la sempre agradosa tasca de dir pestes dels que governen.

Qui'ns hagi fet el favor de llegirnos constantment, ja s'adonará de que nosaltres no som pas certament dels que s'hagin endut un desgany. Desde el primer dia que va pujar en Moret al poder, ja varem creure qu'era ben malaguanyat l'entussiasme qu'esmersaven en va uns quants republicans de bona fe. La política d'en Maura ens inspirava odi; la d'en Moret ens revoltaria l'estómag: això diguerem y així ha passat. A la repressió brutal, rabiosa, despietada dels reaccionaris, ha succeit la política desvergonyida, abusona, cinica dels escéptics arribistes *liberals*. El gest irat de la reacció podia despertar en el poble salvadores energies; la rialla burleta dels desaprensus fa arronsar les espatlles despreciativament. Ens sembla que hi hem perdut.

Creian alguns ilusos que'l govern d'en Moret, atent als claims de tota l'opinió europea y corresponent a l'esforç que pera ensorrar a en Maura havia fet el partit republicá, s'apressaria a treure de les presons als detinguts ab l'escusa dels successos de Juliol, y donaria una ample amnistia que portés la pau als esperits. Han transcorregut cinc mesos y quedan encara en les presons més de cincents ciutadans, molts d'ells, com els d'Odena, sense haver comès altre crim que'l de disgustar als cacics del seu districte.

Tenien l'esperansa alguns babaus que'ls *liberals*, cuidadosos de la llibertat d'ensenyansa y enemics de tota mena de clericalismes, disposarien desseguida la reobertura de totes les escoles que havien sigut despotícament clausurades pels mauristes. També ha pogut més la pressió dels reaccionaris que les justes reclamacions dels perjudicats, y continúan una pila d'Ateneos obrers y un bon nombre de colegis particulars ab les seves aules tancades a pany y clau.

Y preparemhos, en les properes eleccions, a veurer tota la variada mena de desvergonyiments a que'ns té avesats el caciquisme repugnant que aixeca el cap y remena la qua sempre que manan els *liberals*. En Moret vol donar avans de les eleccions el ministeri de la Governació a en Romanones pera que pugui lluir, especialment a Catalunya, aquella trassa electorera de que va donar tan bones probes a Madrid. El governador de Barcelona comensa a fer avesar la gent a sentir parlar de delegats gubernatius, pera que no se sorprengui tant quan n'envi un núvol pels pobles pera reduir a l'obediència als municipis malcreyents. S'han nomenat alcaldes de R. O. als punts aont hi havia perill de que'ls alcaldes populars no fos-

sin grats al cacic. El Govern Civil torna a ser el punt de reunió diaria de tots els cacics, caciquets y cacicassos de la provincia de Barcelona que la Solidaritat havia llenyat al porxo dels mals endressos.

Una vintena de diputats ministerials diu l'Alba que sortiran a Catalunya, y l'Alba, subsecretari de Governació, sab perfectament que no vint, sino ni tan sisquera un parell mal contats poden sortir per la voluntat del còs electoral; l'Alba unta, pera treurer a la seva vintena de diputats ab els immorals *forceps* del ministeri de la Governació, pero avui el còs electoral es possible que, resistintse heròdicament, obligui al ministre, per Romanones que sigui, a treurels a trossos y els hagi de cullir després ab pinsas.

Preparemhos a lluitar contra un Govern que no tindrà escrupols de cap mena pera resucitar a Catalunya aquell caciquisme odiós que tan tristos records havia deixat a tot arreu. Forremnos l'estómag y entorfimnos els punys pera defensar ab l'energia de sempre els interessos y al llibertat del poble catalá, mai tan greument amensats com avui.

JEPH DE JESPU

A la porteria

—Què diu, que demà hi ha d'haver *guelga* altra vegada?

—Així he sentit que ho deien a ca l'adroguer.

—Es dir que ja tornem a serhi?... Ja li dic jo qu'estem ben ennavegats ab tot això de la *social*!

—Ai, sí, filla... Ara'n parlavem ab la pentinadora, que també ho sab per la viuda del regidor...

No més de suposar que's poden repetir aquells fets de Juliol, tota jo m'esborrono.

—Calli, dona, que quan penso ab tot allò de la gallinaire... se'm torna la pell de gallina.

—Ja ho crec, ja... No me'n parli... Air ho discutim ab el de casa, que ja sab que es dels exaltats. Ditzosos homenots!... Sembla que les anyorin les *semanas sangrientas*!

—Ja té raó, ja... Y tant poc goig que'ns fan a nosaltres, les dones.

—Diu que aquesta intentona de demà es per deixar anar els presos.

—Ah, sí?

—Sí, senyora... Així, al menos, ho contava la estanquera d'aquí al davant, que pot saberho, perquè té molt bò ab un carrabiner qu'es tota una cosa ab un de la presó nova.

—Vaia una honra!

—Què vol dir, honra!... No's pensi que hi sia per res de mal... nó. Es una bella persona que s'hi guanya'l pa.

—Ah, ja!... ¿Y per això volen tornar a fer *rabuclució*?... ¿per posar els presoners en llibertat?

—A la *cuienta*... Deuen volguer que deixin anar els que hi ha... y que n'hi fiquin d'altres...

—Esperis... ara baixa l'inquilino nou del quart. De segur que no'n sab res, pobre senyor...

—¿Què hi ha?... ¿que ha passat alguna cosa, portera?

—Vegi què hi ha... que demà hi torna a haver ball.

—De disfresses?

—No, senyor, nó... De bastons. Vaga, altre cop; veli aquí lo que hi ha... Vaga general... y lo que vingui al darrera.

—¿Què'm diu, ara?

—Miri... La *malitara* del tercer, la qu'està a sota de vostè, ja ha proveit de bacallà. No fa gaire que ha passat ab dues penques molt maques...

—Militara, y té tanta por?

—No fa guerrero, oi? Doncs, quan ella's determina a comprá a l'engròs, senyal que hi ha moros a la costa.

—Lo que deu tenir ella es enveja...

—Enveja de què, si's pot saber?

—De veure que ara fins les vagues són generals, y el seu marit no pot ascendir ni a capitá.

—Ja-là! Ja-là! Ja-là!... No'm fassi riure.

—No, no-riem, nó... que no són coses de riure aquestes.

—¿Es dir que no'n sabia res, vostè, de això que preparen els de la flamarada?

—Al despaig ens ho van dir, ja fa dies, però, no vam ferne cas... Un viatjant nostre'ns ho va escriure desde Madrid, dient qu'allà corria la veu, y que a París y en altres pllasses del extranger se comentaven els rumors...

—Oh, prou, prou... Si a la de la Boqueria y a la de la Concepció no's parla d'altra cosa...

—Si tot Barcelona'n va ple!...

—¿Es dir que va de debò?

—Y tal de debò!... Vegi... que ja tenen les teies apunt; y que diu qu'ara ho faran molt millor que l'altra vegada, perquè ja hi estan ensajats.

—Es clar... De tot se n'ha de passar. l'aprenentatge...

—Bé, però... no finguin por. Poden contar que'l govern ja penirà les mides necessaries...

—Oh, ja ho diu, vostè!... Potser no podrà, però...

—¿No ha de poder?... ¿Per què no podrà?

—...¿Què vol que fassi'l govern?... Si el govern n'es ignorant de tot això!... No veu que aquestes coses se porten sempre en secret... a la callada...

JOAQUIM AYMAMI

La caracterisació de l'any que comensa

L'any 1909, a Barcelona, haurà finit sota l'impressió penosa del Congrés pedagògic, ahont l'estat social nostre se revelà una volta més en tota la negror del seu catolicisme tradicional.—L'any 1910 haurà comensat ab la demanda de la lliberació dels nostres presos, molts dels quals, per una monstruosa y estupenda despreocupació del govern liberal, se troben detinguts encara sense estar sotmesos a procés, en plena vigència de les garanties, y, per lo mateix, en plena revelació del nostre deplorable estat polític... —De manera que l'any comensa entré una prova de flaqueza social y una prova de flaqueza política, com si les coses volguessin donar a l'any novell-nat una lliçó profitosa y eloqüent.—Bò es, de totes maneres, qu'el crid de llibertat de diumenge sigui com una bella inscripció sobre el pórtic liminar de 1910.

Catalunya, Espanya, continuen essent de moda a l'extranger. París es ja, de fet, la nostra capital, com ho es de tota la terra conscient de llibertat. Y si, d'una banda, en Jaurès declara que tots devem apoiar el govern d'en Moret pera obligarlo a esser l'escaló primer de la definitiva pujada, altres veus internacionals s'aixequen ja continuant contra els nostres lliberals d'apariencia la protesta iniciada contra els nostres conservadors d'apariencia també, ja que si aquets eren de fet reaccionaris descaradament cinics, aquells són professionals del *ten con ten*, es dir, els més *croupissants* dels conservatius, quan no resulten reaccionaris impudorosos també, com a l'hora de la llei de jurisdiccions.

Per lo demés, ningú negarà que estem avui travessant lo que se'n diu una hora de calma. El teatre polític no ofereix escenes sobre les quals poguem brodar el comentari d'un article, y per això estem reduïts a les plácides disquisicions doctrinals, o a les cartes d'amic, plenes encara de la digestió nadalenca.—Però ¿qui sab si el tranquil silenci d'aquets dies es el compas d'espera o el trampolí de més rudes y fortes activitats?

Sols l'anunci de la vaga general protestaria ha posat una ombra de fantasma damunt l'Any Nou, com a significatiu indicati de que en els temps novells l'actitut dels proletaris es l'únic y veritable exercici formulat de la sobirania pública.

La vaga general! Vetaquí un gest aparentment negatiu, ont hi ha tota l'afirmació ciutadana de l'hora present. La vaga general es a la política lo que la vaga parcial es al patronat; perquè la vaga general es acte públic, y no ja mera gestió de relacions privades y particulars.

Les burgesies, finida llur missió històrica, van convertint en gest de defensa propia, de *defensa social*, es dir, en feina purament conservativa, l'antiga tasca de progrés. Fins el mot *progrés*, en boca dels burgesos, ha prèns un tò cursi, intolerable pera tot el qui tingui noció del prestigi musical unit a cada paraula com a eco de la seva consagració. Y el progrés, que, per serho, no acaba mai, ha tingut de dirse evolució, renovament, lo que volgueu, com si al cambi de les classes socials actuadores hagués de correspondre un cambi en les designacions.

De cada dia més, les minories intellectuals y les majories obreres van acostantse, acostantse, com si tinguessin conciencia de llur missió comunal. Y les classes intermitjes, encloses y opreses entre l'impuls d'aquelles dues forces, són com una inercia entre dos moviments coordinats.

Doncs bé: el mal polític espanyol es un estacionarisme nascut de que les oligarquies governants han acordat llur actitut ab les immòvils burgesies, en comptes d'acordarlo ab els elements dinàmics nostres, y el qui no marxa està condemnat a retrocedir, no perquè tingui al menys l'iniciativa y l'activitat del retrocés, sino perquè la corrent de retop produïda per la marxa dels altres en avant l'emporta irresistiblement enrera.

El conservatisme gubernamental y les burgesies son aquí coses paraleles, Esperem que de cada dia ho seran més també el dinamisme ideològic dels anomenats intellectuals y el dinamisme físic de les masses obreres. Sobre aquesta caracterisació feconda y plena de promeses voldriem que l'anyada's comensés.

GABRIEL ALOMAR

Petita nota còmica. *La Lectura Dominical* me dedica unes ironies, Descomptant alguna fantasia de l'articulista, com allò de que jo és-crigui Déu ab minúscula, hi ha aquesta impagable gracia: jo he demanat la revisió del procés Ferrer; pero en el tribunal del Suprem Jutge, no se'm concedirà la *meva* revisió, en el gran dia del Judici!

Jo deixaria de bona gana als meus lectors sota l'hilaritat d'aquesta mai sentida ocurrencia, aquesta formidable ocurrencia d'amenaçar

a l'enemic ab el tall d'una espasa de cartró o ab un llampec de lluna! —Pero, se m'acut que podria tornarli la pilota al joc d'una manera que posara segurament els cabells de punta al meu incògnit adversari. ¿Ja ha pensat lo que li espera a ell, més enllà de la mort, a ell, impiu y incrèdul, que nega la religió dels indígenes de Java, única verdadera, sense la qual no hi ha possible salvació? ¿Ja ha pensat que'ls bons déus se'l menjaran cru a la taula del Gran Festí, en el cel 74, després de tallarli els membres un a un ab una destrat de sílex, segons està escrit en el Gran Llibre, revelat per Ta-Pi-Sung, el dels cabells hirsuts, el ventre d'hipòtam y les cames de tigre?

L'ANY 1909

Balans internacional

L'ANY 1909 passa a l'Historia ab un balans considerable. Comensat sota l'amenassa d'una crisi internacional, la dels Balkans, ha acabat esperant el desenllas d'una lluita que tindrà conseqüències enormes pera'ls destins de l'humanitat; ens referim a les eleccions angleses.

Durant l'anyada finida hem vist la retirada del príncep de Bülow de la política germànica; l'acord franco-alemany; l'entrevista de Racconigi entre'ls sobirans de Rússia y d'Itàlia, el destronament de dos sobirans: Abdul Hamid de Turquia y Mohamed Ali de Persia; la greu crisi revolucionaria de Grecia; la guerra del Rif y la revolta de Catalunya; l'inauguració d'una nova presidència als Estats Units; la fundació de l'Unió Sud-Africana; els primer passos pera l'instauració del sistema de govern constitucional a l'India y a la Xina; la tràgica mort del príncep japonès Ito; la defunció del rei Leopold II de Bèlgica, etc.

En el terreny científic el fet més important el constitueixen els progressos de l'aviació, d'una importància y trascendencia veritablement incalculables.

La crisis dels Balkans

Durant els sis primers mesos de l'any, l'Europa visqué ab la nerviositat produïda pels rumors de

guerra entre les potencies interessades en la crònica qüestió dels Balkans. Y això que la qüestió balkànica semblava resolta al comensar l'anyada de 1909. El ministre de Negocis estrangers de Rússia, Isvolsky, acabava de declarar a la Duma que la seva nació, lligada per antiquissims compromisos y per imperioses necessitats presents, no podia apelar a les armes contra l'anexió a l'Àustria-Hongria de les provincies de Bosnia-Herzegovina.

Donada l'actitut de la Rússia en aquesta qüestió, semblava que no hi havia altre remei que acceptar els fets consumats. Però la Servia no s'hi volgué avenir, y la seva actitut de protesta estigué a punt de portar un conflicte armat.

En definitiva la llei del més fort triomfà, y l'Àustria-Hongria, apoiada per la seva aliada Alemanya, se quedà ab la Bosnia-Herzegovina, mitjansant una compensació de diners en favor de la Turquia.

El problema de Creta

Així y tot, la qüestió no queda fonamentalment resolta. Encara queden en peu diversos aspectes dels litigis a que ha donat lloc la desmembració de l'Imperi otomà.

La Bulgària ha obtingut el reconeixement de la seva independència, y búlgars y turcs, han acabat per entendre's. Actualment ja no discuteix ningú l'anexió de la Bosnia-Herzegovina. Però resta en suspens la qüestió de l'illa de Creta, que segueix anhelant la seva anexió a Grecia, a la qual els turcs continuan oposantse enèrgicament. Y cal tenir en compte que el plet de Creta pot tornar a encendre qualsevol dia el foc de la discòrdia internacional.

A Orient queden encara nombrosos núvols, que constitueixen un perill pera la pau.

La crisis grega

Es forsa greu la situació interior de la Grecia. La tirania del militarisme grec se va extenent, y cada vegada surt més enllà de l'esfera especial de l'exèrcit, en la qual al menys podria invocar l'atenuant de tractarse d'interessos propis, com diu un escriptor estranger. El militarisme grec ha entrat de ple, durant l'any 1909, en el terreny polític. Després d'haver delmat les fileres de l'exèrcit y de la marina, després d'haver capgirat l'administració y la hisenda, ha dirigit els seus cops contra el règim constitucional de la península.

Tot això crea a la Grecia una situació difícilíssima, que no se sab com acabarà.

L'enfortiment de la Turquia

Entre les causes de preocupació que encara queden, cal senyalar la política dels petits estats balkànics, especialment la Bulgària. La revolució liberal de Turquia ha desbaratats els plans d'aquests estats, que cobdiaven la successió, impacientment esperada, de l'Imperi otomà, al qual creien pròxim a desaparèixer.

Tot y admetent que'l nou règim turc no està completament consolidat, s'ha de convenir en que s'han allunyat les temenses de l'enfonsament de Turquia. Això, naturalment, contraria els plans dels pressumptes hereus, que no poden resignarse a renunciar als seus somnis d'apropiarse'ls trossos de l'Imperi que voldrien veure desfet. Y no tindria res d'extrany que la Bulgària, que té aspiracions d'engrandiment y d'hegemonia, tractés de conseguir lo que desitja, provocant algún conflicte nou.

La pau obligatoria

En la hora present no es probable que la pau mundial se trenqui. Totes les grans potencies estan enfeinades en els seus problemes interiors. L'Anglaterra, esperant les eleccions de la nova Cambra dels Comuns, té en suspens tot el seu avenir. La França prepara també les eleccions generals d'enguany. L'Itàlia s'adona de que li cal fer un gran esforç en la qüestió dels armaments si vol restar en el lloc que ocupa entre les potencies. L'Alemanya està en una situació financiera compromesa, per efecte del seu formidable programa naval.

Mentrestant, de les classes contribuents de tot arreu del món surt una sorda remor de descontent. Y'l proletariat universal aixeca contra la guerra y contra els gastos militars un formidable clam de protesta.

L'any 1910

El nou se comensa baix millors auspícis que l'any passat. Però no cal exagerar l'optimisme. L'equilibri del món es poc estable, y qualsevol incident podria canviar del tot l'aspecte de les coses.

Dintre pocs dies s'efectuaran a l'Anglaterra les eleccions generals. La batalla està entaulada sobre la plataforma dels pressupostos d'en Lloyd-George y sobre les prerrogatives de l'anacrònica Cambra dels Lords. Si, com s'espera, els lliberals anglesos surten victoriosos d'aquesta lluita decisiva, el reformisme social haurà donat un pas gegantí. No trigariem gaire a veure com totes les altres nacions

seguirien el camí marcat pel Regne Unit, prenent les reformes futures de tots els països el caràcter sanament y francament socialista dels pressupostos de Mr. Lloyd-George.

En el cas de que'ls lliberals britànics triomfin, l'any 1910 serà, per aquet sol fet, un any gloriós pera'l progrés de l'Humanitat.

FULMEN

No'ns hem ocupat del Congrés de Primera ensenyansa, celebrat aquets dies a Barcelona perque, encara que LA CAMPANA es un setmanari de molt bon humor, no'n gasta fins al extrem de posarse a fer broma ab una cosa tan augusta y delicada com l'instrucció de les generacions qu'entren a la vida.

Per xò no hem parlat del Congrés. No era possible que'ns prenguessim en serio una reunió de senyors que, salvant algunes excepcions qu'es ocios senyalar, ni saben lo que porten entre mans ni serveixen per res més que per embrollar tot lo que toquen.

Lo mateix els verts que'ls madurs, tant els del centre com els de les vores, els congressistes, si alguna cosa han demostrat, es que tenen bastanta més aptitut pera escandalitzar que pera treballar eficazment a favor de l'ensenyansa.

Y es que, si s'ha de dir la veritat, a Espanya no pot parlarse de Congressos de Mestres per la senzilla raó—senzilla y amarga—de que, de mestres, aquí, no n'hi ha.

Nosaltres n'hem conegut molts, ¡molts!, y del seu tracte n'hem tret el convenciment de que, de cada deù, nou, o necessitan anar a estudi tant o més que'ls deixebles, qu'ells—la ignorancia es molt atrevida—pretenen ensenyar, o mereixen una albarda.

Heusaquí perque hem deixat passar el Con-

A MADRIT

L'eterna embaixada mora

—Aiái!... ¿Fins heu fet venir les dones, ara? Doncs ¿que no os en aneu?
—Nó. Esperem a veure si's renoven les hostilitats... pera tornar a renovar les negociacions.

P. JAROL

grés de Primera ensenyansa sense ferne esment.

Broma ¡sí! tanta com vulguin; però de mal gènere, ¡may!

Sembla qu'el *sport* terrorista, domiciliat des de temps antic en la nostra capital, s'ha cansat de *traballar* aquí y ha saltat a Saragossa, aont, d'alguns mesos ensà, està fent de les seves.

El passat diumenge les *seves* varen ser tres: Un petardo qu'esclatà a les portes del Pilar, mentres al temple, ple de gent, s'hi estave celebrant una funció religiosa y que, afortunadament, no ocasionà dany a ningú; un altre que, també sense conseqüències, va reventar a la vora de la Seu, y, per últim, un altre que's recullí a prop del lloc ont havia petat el segon y que, per no haver fet explosió, pogué ser recullit sencer.

Del descubrimt dels autors, o per lo menos de l'indicació d'una pista verossimil, ni se'n parla.

«Tres bombes o petardos en un sol dia, y els «petardistes» *sin ser habidos!*...

Compadeixem de veres als saragossans. Nosaltres que sabem lo qu'es patir d'aquesta malaltia, som els més indicats pera podernos fer càrrec de la magnitud de la seva desgracia...

Va essent cada dia més activa la campanya empresa per alguns elements avansats a favor dels desterrats y presos a conseqüència dels successos de Juliol. S'han celebrat alguns mitins en diverses localitats de Catalunya y ja per tot arreu se sent un clam, del qual, serena y hermosa, se'n destaca una paraula que ho sintetisa tot: ¡Amnistia!

No cal dir la simpatia ab que LA CAMPANA veu aquest moviment reparador y quan gran es el seu desitj de que'ls generosos impulsos del poble donguin el resultat que la opinió n'espera.

No'ns desagrada la teoria.

Occupantse *El Imparcial* de la crisi obrera que s'experimenta a Madrid, diu que ara, ab el contingent de treballadors de provincies que en busca de feina han acudit a la capital, la situació, que ja era allí prou crítica, s'ha agravat més y més.

Això justifica—diu—«la necesidad de que el Estado contribuya en el presupuesto municipal con una cantidad que responderia al sacrificio que hace Madrid por cuantos llegan a la capital, desesperanzados de encontrar en su región el jornal que necesitan para vivir».

¿Sí? Doncs ja pot l'Estat amansirse pera subvencionar també a Barcelona.

Perque aquí, lo mateix que a Madrid, hi ha crisis obrera.

Y aquí, lo mateix que allà, compareixen cada dia numerosos treballadors de provincies que venen en busca de la feina qu'en els seus pobles no troban.

O tots monjes o tots canones.

O's dóna subvenció a totes les poblacions que toquen les conseqüències de la invasió fàstera, o no se'n dóna a ningú.

De real ordre—de *real ordre*, eh?—ha sigut nomenat arcalde constitucional de Manresa el conegut advocat D. Maurici Fius y Palà.

El felicitem de tot cor.

Al qui no podem felicitar, com també ho fariem, es al partit en el qual figura actualment el senyor Fius.

Y no podem ferho per la senzilla raó de que no sabem de quin partit es.

Cert que podriam preguntarlo al mateix interessat.

Però ¿y si resultés qu'ell tampoc ho sab?

A creure lo que senyalen les estadístiques, els moltons, com la forma poètica, caminan fatalment a la seva extinció.

En casi totes les nacions d'Europa—diu un diari que d'això s'ocupa—s'observa la «lenta però progressiva desaparició» d'aquets pacífics rumiants, ornament de les taules acomodades.

Una salvetat ens permetrem fer a l'esmentada noticia.

Potser que sigui certa en lo referent a la majoria dels pobles; però en lo que toca a Espanya, no ho es.

Aquí, competentment autorisats, podem assegurarho, no's nota, per ara, en el contingent de moltons la més insignificant baixa.

Y en el de béns, tampoc.

Per més que'ns trencavem la closca rumiant, ens era impossible atinar en el per què del viatge del senyor Gasset a Melilla.

Per últim, un periòdic de Madrid ens ha desxifrat la perfidiosa incògnita.

Ja ho sabem tot: el ministre de Foment va a la plassa africana pera que li toquin la marxa real.

Vegin en quins curiosos termes ho explica l'indiscret confrare:

«Eso de que le toquen a uno la marcha real debe tener muchos atractivos, a juzgar por cómo cogen por los pelos los Ministros todas las ocasiones de viajar por cuenta del Estado.»

«Pero lo que no comprendemos es cómo el señor Moret, tan superior a esas debilidades y a quien hay que hacer la justicia de reconocer que jamás incurrió en ellas, no haga ver al señor Ministro de Fomento que es un reto a la opinión pública el ir a Africa a fin de encontrar en qué gastar unos millones, cuando en la Alcarria y en la Mancha, se muere la gente de hambre y tienen que ir de pueblo a pueblo cientos de kilómetros por riesgos y penurias por falta de dinero para hacer caminos.»

¿Què'ls sembla?

Ignorèm si'l qui ha escrit les ratlles copiades es llauer; però si ho es, de segur que no fa embuts.

Si; el fret es un gran calmant de l'ardencia de les sangs...

Però, a pesar de trobarnos en ple Janer, en els dies més cruels del any, llegeixin:

A Madrid, perque a un concejal varen escamotejarli l'acta, hi ha hagut un semi-mot; ab la corresponent repartició de garrotades y cops de sabre.

Y a Roma, perque'ls impostos han sigut augmentats, s'ha armat la de Déu es Cristó y ha hagut de durse bastanta gent a les cases de socorro.

¿Què vol dir això?

Que al hivern, pera fer entrar en calor, adhuq als més fredolics, no's necessiten calorífers ni estufes.

Ab que se'ls apujin les contribucions o se'ls hi birli l'acta, n'hi ha més que suficient.

OLOT, 3 de Janer

Avui la monarquia pot estar orgullosa de les habilitats de molts dels seus edils, puig vergonya fa tenir que explicar als llegidors de LA CAMPANA, lo succés en nostra ciutat.

Un home sens cap prestigi dintre la localitat, fracassat políticament per les seves idees monàrquiques, prova d'això són les derrotes que cada vegada que ha presentat la candidatura ha sofert, doncs aquest home ab la seva influencia ab alguns cacics liberals ha pogut lograr fer nomenar arcalde de real ordre al president de la societat «Concentració republicana democrática» y aquet per una conveniencia, ha acceptat, en nom del Federalisme, de la Democracia y de la República.

El fet d'haver acceptat tal nomenament un federal (ferrouxista) ha causat fonda pena entre tots els veraders republicans, quins no paren un moment de fer protestes davant l'opinió pública, per tanta barra política.

Federal, arcalde de real ordre... ¿Volen més porqueria?

CREU-ALTA, 3 de Janer

Desgraciadament, l'odiós impost de consums continua del mateix modo, sense que'ls creu-altens siguin atesos en una petita bonificació en virtut de la llei d'agregació d'aquesta barriada ab Sabadell. Es a dir, si, en Josep Masoliver, negociant en grans, segons varem llegir en unas fulles, té alguna concessió del Ajuntament de Sabadell y això no es res més que favoritisme, ja que'ls demés veïns han de tributar els pagos com tots els sabadellencs. Algú pensarà si en Masoliver es més maco que'ls altres? Si hi veu més, o es una persona de bons sentiments? Res d'això, perquè es lleig y curt de vista y en quant a bons sentiments, no més recordem que després dels fets de Juliol ab motiu del empresonament d'en Creus va ser l'únic creu-altenc dels seus enemics polítics que va negarse a anar a declarar (y ell sabrà perquè) per la seva injustificada detenció, mentres la seva familia plorava la seva ausencia. Però, els amors de familia, tothom sab que'n Masoliver els sent diferent dels demés; lo que sent més, es el drinc de les monedes qu'en perjudici dels demés graners de Sabadell, li deixà guanyar l'Ajuntament.

El viatge d'en Gasset

I

El ministre se'n va al Africa.
¿Què hi va a fé allí, tan sobtat?
Preguntemli y, ben amable,
Sa Excelencia ens ho dirà.
—Vaig a recorre les terres
que, prodigant braó y sang,

nostres aguerrides tropes a Melilla han conquistat.
Vaig, ab els meus ulls, a veure quants pantanos hi cabran, quants camins reials hi falten, quants tranvies, quants canals.
Si de Foment sóc ministre, cal que ho demostri, escampant per les terres africanes la llevar ministerial.

II

En airós barco de guerra que l'aigua talla triomfant surt del port la comitiva que Sa Excelencia ha invitat. Vintiquatre secretaris, set enginyers, nou criats, trenta *chicos de la prensa*, catorze cuiners: total, un centenar de persones, que cobren sou del Estat y per ell se sacrificuen tant per terra com per mar.
¡Bon viatge, ardits patricis!... L'Espanya os està mirant.
¡Que no's planyin els estudis ni s'escatimi el xampany!

III

El telégrafo ja parla.
¿Sentiu?... Són noves d'allà.
«S'ha obsequiat al ministre ab un banquet oficial.»
«El ministre ha estat un rato al fort de Sidi-Guariach.»
«El ministre ha anat a veure del Llop el famós barranc.»
«El ministre reb visites dels moros més principals.»
«El ministre ha vist un plano dels encontorns de Seluán.»
«El ministre avui va al Circo.»
«El ministre ha pres un bany.»
«El ministre ara's passeja.»
«El ministre s'ha engraixat.»
¡Ah! ¡Com el cor se'ns aixampla, alegrement bategant, ab rebre aquets dolcos ecos!... ¡Aún hay patria, germans!

IV

L'expedició està de volta.
—Tingui—diu ab gest triomfal el ministre, dant al quefe un paper hont hi ha apuntats tots els amables obsequis que ha rebut estant allà.
Don Segimon pren la llista, la fica dins d'un calaix, y... aquí pau y després gloria.
L'odissea ha terminat.

EPÍLEC

El bon ministre d'Hisenda té una llibreta al davant. Són els comptes del viatge del seu ilustre company.
—Trenta... quaranta... cinquanta... gastos del barco... empleats... sobre-sous... fondas... veículs... Cent mil duros... No es pas car!

C. GUMÀ

El triomf del socialisme

TOTS aquells que segueixen l'evolució y'ls fets polítics y socials de les nacions modernes, reconeixen unaniment l'existència y la creixensa d'una corrent socialista universal. Després d'un sigle de lluites de realitat, després d'un sigle de debats científics, l'oposició entre l'individualisme y'l socialisme s'ha resolt definitivament a favor d'aquet darrer.

Ha sigut tant forta a tot arreu del món l'empena del socialisme, han arrelat tant fonament els seus principis socialistes en l'ànima del proletariat y's van imposant de tal manera les solucions socialistes en els problemes dels nostres temps, que avui es ja difícil trobar qui rebutgi y condemni sistemàticament, absolutament, el socialisme.

Fins els que en realitat ne són contraris, se creuen en el cas de ferli concessions, ab el fi d'evitar perills y contingències greus. Dintre del cristianisme contemporani y en el si dels mateixos partits reaccionaris y conservadors, el socialisme ha fet sentir fortament la seva influencia. L'anomenat *socialisme cristià* n'es una bona prova. Encara que'ls socialistes cristians vulguin fer derivar el seu ideal de l'Evangeli y dels Pares de l'Església, la veritat es que es un de tants efectes de l'espandiment dels principis socialistes posteriors a la revolució francesa. Si durant el sigle XIX no s'hagués ex-

tès el socialisme d'en Prudhon, Karl Marx, Engels y tants altres apòstols y precursors, no hauriem pas vist naixer aquestes organiscions de cristians socialistes, ni'l papa Lleó XIII hauria fet concessions a la tendencia que'l socialisme representa.

De dues maneres creix la corrent socialista actual. Creix pel progressiu enfortiment del partit socialista, com a partit de classe, y creix per l'introducció de reformes de marcada tendencia socialista en els programes dels partits burgesos, sobre tot els liberals. A Fransa existeix el partit radical-socialista. A Inglaterra els liberals adopten y realisen un programa de reformes socialistes, la més important de les quals consisteix en els cèlebres presupostos de Lloyd-George. A Espanya presenten marcada tendencia socialista el partit federal, el republicà radical y en molta part l'Esquerra catalana. El mateix partit conservador d'en Maura ha exteriorisat la tendencia socialista en diverses lleis. Sobre tot en l'aspecte de l'intervenció de l'Estat, la tendencia socialista triomfa universalment. Ja ab prou feines ne queden de aquells clàssics liberals anti-intervencionistes.

La democracia, en la seva forma moderníssima, es francament socialista. Fa mitg sigle que en Pi y Margall y en Castelar, sostingueren desde els diaris *La Discusión* y *La Democracia*, respectivament, una gran polèmica sobre la democracia y'l socialisme. Afirmava en Pi y Margall que'l socialisme y la democracia són germans. Y en Castelar replicava: «Sí, són germans com Caín y Abel». El temps, gran jutge, pera decidir aquets plets, ha donat enterament la raó a n'en Pi y Margall. En l'actualitat estan agermanats el socialisme y la democracia, y'l seu acoblament triomfal es cada dia més íntim y fecó.

Han perdut la batalla els anti-socialistes. La seva darrera tàctica consisteix en esporuguir als bons burgesos ab el fantasma vermell del colectivisme, al que volen presentar com a menassa de ruines y terribles mals. Però la gent ja no hi creu en fantasmes. Si aquets abans feien por, actualment no més fan riure.

A. R. y V.

Capvespre de romàntics

N Ciges Aparicio, dels escriptors castellans es el més jacobi y el més agressiu. D'ell se podria dir que es el guerrer de les lletres espanyoles, com deien que ho era de les lletres franceses, l'Octavi Mirbeau. No conec res més

obsessionadament tràgic que'l seu llibre *Del Calvari*, ni res tant formidablement anti-militarista com *Del Cuartel y de la Guerra*. Quan ho va publicar, *La Correspondencia Militar* va escriure contra d'ell setanta articles seguits. ¡Heusaquí a n'en Gustau Hervé, que s'espanyolisa!—vaig dir. Efectivament, quan el nom d'en Ferrer va comensar a esser senyera de combat, en Ciges Aparicio, publicà un article en *El Pueblo* de Valencia, ple d'heroismes. He dit heroismes... Perquè omplir una quartilla subversiva en una ràpida hora periodística, tenir un gest de revolta en un moment d'indignacions instructives, es un vulgaríssim coratge a l'altura de tots els cors. Però fredament, pausadament, evocar la veritat, tenint al davant un codi implacable y llenarla a les quartilles sense cap tremolor, adquireix altituds d'heroisme. «Saber matar y morir en el deliri de les batalles—deia D. Joan Prim—no es res. Matar y morir fredament, perquè sí, com si jo ara me barallés ab un amic tot jogant, heusaquí el valor». Al dia següent de l'article, sortia pera París perseguit per un aute d'empresonament., D. Manuel Ciges Aparicio; y altiu, sec, barbut, ab barba llarga y punxaguda com la d'un caballer del Greco, passeja per les sales y les redaccions revolucionaries la seva silueta de caballer llegendari de Castella.

Jo sento un xic de despit,—perquè no són nostres—davant d'aquets escriptors castellans solitaris d'un ideal que ningú preconisa, que anant contra tota la tradició y tota l'ànima de la seva rassa, passen per la vida com uns grans senyors, temeraris, menyspreuadors y altius. Trobo en ells una especial grandesa y que sols com estan, podentlos comptar ab els dits, valen per tot el seu poble, y penso un xic melancòlicament que entre nosaltres no's produeixen aquets magnífics exemplars d'abnegació idealista. Potser sí, que som un poble de sensats! Perquè fixeuse, amics, que un escriptor idealista, que arribi fins al martiri, que escrigui la veritat sossegadament, sabent que a l'endemà tindrà de passar la frontera, no l'hem tingut, ni el tenim. Els mateixos que volen usobfruitar el valor polític, després dels successos, després de centenars de sentències, després d'una demanda europea de revisió del procés Ferrer, no han tingut ni una arrogancia, ni un xic de romàntisme encara que fos baladrer. Sensats nosal-

La murga regidoresca

PIFARRO

— Prepareuvos pera «traballar» de valent, nois, que os tinc feina amanida pera disset concerts.

tres, però sensats ells també. Els enderrocadors, inicien el seu període constructiu.

—Prou lirismes? Sí, prou lirismes. Que en totes les ànimes cremi'l deliri constructiu dels aixecadors de la torre de Babel. Però, per tots els déus, ¡que no's sigui catalanista y republicà, ab la fredor del que's declara simbolista en art o romanista en dret. Un xic de nervis, de agilitat, d'audàcia, de música, perquè ¿còm hem d'arribar als ideals, si'ls presentem y sentim plens d'adipositats, com si fossin coses que ens seran donades de més a més? Uns bells y meditats pressupostos municipals, ¡però romanticisme pera viure, pera ensomniar, pera presentarnos davant d'el poble? ¿Os en-recordeu d'aquell diputat socialista, Willy, que al cap de la manifestació de París, tots varem veure com sortia en les fotografies ab gest del qui va cantant? Bé era advocat aquell home, bé sabia que allò era una protesta jurídica y civilista, mes ell cantava *La Internacional* sense donar-sen vergonya. ¡Què costaria ara de fer cantar en públic a un diputat republicà *La Marsellesa* o a un de catalanista, *Els Segadors*?...

Sensatesa, sensatesa... Es d'homes fets la sensatesa. Però si no volem les liriques accions de la joventut, ¿còm ho farem, quan serem negats pels altres? Si en Moret no arriba a sentir-se jove, es a dir, indignat, líric, encara jo no podria escriure en aquestes planes y de tant en tant, per Montjuic, sortirien fumaroles.

MARIUS AGUILAR

L'equívoc d'en Vancells

o «Palabras, palabras y palabras»

En Peret Vancells havia trobat un lloro. Es dir, l'havia trobat... Veureu com va anar.

Un matí, a l'obrir les portes del balcó del seu pis de disset pessetes pera que entrés un xic d'aire del carrer, se va trobar ab una bestioleta de color vert que descansant graciosament sobre la barana, va saludarlo ab amables paraules:

—Bon dia y bonhora, dormilega... Ara són hores de llevarte?—

En Peret Vancells va sorprendre y després de la sorpresa va somriure.

—Hola! Bé som prou amics! Entra y pren possessió del pis com si fos a casa teva.

El lloro se'l va mirar ab aire de desconfiat, va tornarsel a mirar més confiadament y va acceptar el convit.

Abaix, al carrer una munió de canalla, ab crits y brassejar, celebrava la coneixensa del lloro y en Peret Vancells.

Lo primer que a un se li acut quan entra en coneixensa ab un lloro que no es séu y ell no té humor y aliments que li permetin fer eterna l'amistat, es recórrer als diaris, mirar si algú ha perdut un lloro y, si es el que ell ha trobat, tornar-lo a l'amo.

Així ho va fer en Peret Vancells: va mirar el diari, va trobarhi l'anunci desconsolat del senyor que havia perdut l'animalet, va commoures per la forma en que la desgràcia estava redactada, puig fins hi havia allò del *recuerdo de familia*, y va encaminarse cap al carrer del Concèll de Cent, les llàgrimes humitejantli els ulls y el cor vessantli d'angoixa.

Al ser a la porta del pis aont en Peret anava, la tristesa que li havia encomanat l'anunci va canviar-se per una alegria retornadora. Què era allò que veia en Peret? El polític per ell més admirat, l'autor de tants articles y tants llibres que a n'ell l'havien encaminat vers la raó, la justícia y la democràcia, ¿era'l que havia perdut el lloro? Quina sort, amics, quina sort, poder, per aquella santa casualitat, parlar ab el gran home, sentirli la veu, extrènyeli, tal volta, la mà, y sentir-se afalagat per aquella paraula sublim que ell encara no havia pogut sentir!

Va trucar, emocionat, el cor batentli com les tenebres el Dijous sant.

La porta va obrirse, un criat va conduirlo al despaig del gran polític y aquet s'apressà a saludarlo.

—Déu lo guard, jove. Què tal? Còm se troba?... Ha vist lo que diuen avui els diaris? En aquet país, pobre país!, no hi ha vergonya ni hi ha conviccions! El govern ha caigut, y de quina manera! Sense tenir en compte'l sotrac que el país rebia ab la seva caiguda. Sense considerar que les relacions internacionals exigien un any més de sacrifici en ares de la patria, dels sagrats drets de la patria que tanta sang costen a les classes productores y als desamparats contribuents. Això no es política ni es rès! Això es una desesperació contínua, un seguit món de baixeses, un afany incommensurable de

medrar a les costelles de tots nosaltres!... El govern ha caigut! Y per què? Perquè l'oposició, tot fent la desmenjada, a poc a poc anava dient que ja durava massa això de fer oposició. S'havia d'acabar aquet seguit oposarse a tot, y arribar a l'honor d'esser oposats. Més ben dit, oposicionats... Ah, jove! Vostè que encara ha de viure molt, que encara's veurà moltes vegades pregat perquè contribueixi a l'enlairament de la gent, vigili molt, no's deixi portar mai per l'entusiasme del moment, perquè si així ho fés seria un més a ajudar a l'enfonsament de la nostra patria... Hem de fer homes forts, homes forts, que accionin pera acabar d'una vegada per sempre ab aquets governs desgovernats que cauen per por a que's morin de dejuni els de davant, a n'aquets governs mentida que...

Mentres el gran home anava engrescant-se, en Peret Vancells, esmaperdut, no sabia aon se trobava. Va aixecarse de la cadira aon seia, va pendre la gorra y va acostarse a la porta... El gran home va compendrel l'acció d'anar-sen que feia, va interrompre'l séu discurs y va preguntar:

—Que se'n va, jove?
—Sí, senyor... Dispensi... Ja veig que m'he equivocat de casa...
—A qui busca, vostè?
—A un senyor que ha perdut el lloro y ja he vist clar que no es vostè...

XELA

Óm se posa el món, germans caríssims!

¿Creuriau que l'emperador d'Alemania ha felicitat al papa ab motiu del séu jubileu episcopal y que Pius X, en compte d'enviarlo a passeig, o al diable, qu'encara hau-

ria estat millor, li ha contestat en una carta carinyosíssima, que, més que escrita a un monarca protestant, sembla endressada a un benaventurat resident a la mateixa gloria?

Llegiu aquet retallet y esborroneuvos:

«A Déu li demano, senyor, que's digni prodigar les seves benediccions sobre la vostra augusta persona y sobre la familia imperial, com també sobre'ls Estats y súbdits de vostra magestat».

¡Així escriu el sant pare a un devot fervent del condemnat Luter, l'home que més mal ha fet a l'iglesia romana!...

¿Què se'n treu, doncs, de ser bon catòlic, si als protestants se'ls ha de tractar ab tan paternal afecte?

Ja té raó el Tenorio:

Con oro nada hay que falle...

Sigueu poderosos, digueuvos reis d'Inglaterra o emperadors d'Alemania y, malgrat la vostra heretgia, dormiu tranquils.

Sempre que volgueu, el papa os farà postures y os enviarà benediccions y, un cop morts, fins potser os deixarà entrar al cel...

¡Quina indignació ha de produilhi això, a tots els que encara creuen ab aquets romanos!...

Densà de la mort de Don Carles, els carlinets estan forsa interessants y divertidors.

Diguin si no té tota la sal d'aquet món aquet telegrama que publica *El Correo Catalán*:

«Mientras los que tienen el deber de preocuparse de las desdichas que afligen a la Nación dan muestras de la mayor de las indiferencias ante la catástrofe recientemente ocurrida con motivo de los temporales, nuestro Caudillo augusto que vive con el pensamiento, el corazón y la voluntad constantemente fijos en España, apenas tuvo noticia de que algunos pueblos habían sufrido enormes daños, se apresuró a escribir a varios queridos correligionarios que residen en las regiones más castigadas pidiéndoles que comunicasen detalles amplios de lo que hu-

biese ocurrido y demostrando el mayor interés en favor de los damnificados.

La prensa extranjera y las agencias telegráficas habían abutado la magnitud del mal, y el Señor experimentaba vivísima inquietud, que sólo se atenuó al recibir contestaciones satisfactorias a sus preguntas.»

Ai, Senyor! Vegin si no es ben delicada l'inquietud d'aquet *Señor*!

Y díguinme si no es ben graciós el que ab tot y els séus cuidados, el *Caudillo augusto* no hagi enviat trenta cèntims!

Per 100 vots contra 29, lo qual mostra lo dèbil qu'encara es allí l'host republicana, el Parlament belga acaba de votar el salari—ells ne diuen *llista civil*—del nou rei Albert I.

En virtut d'aquesta votació, el flamant sobirà percibirà cada any la bonica suma de 3.300.000 francs.

No es massa barato, que diguem, però altres del gremi n'hi ha que, fent la mateixa feina, cobren bastant més.

De totes maneres, ja veuen, en les monarquies, ab quina facilitat s'arreglen les coses.

Allò que diuen els castellans:

A rey muerto, rey puesto.

3.300.000 francs menos a la butxaca de la nació.

3.300.000 francs més a la bossa del rei.

Y aquí no ha pasado nada.

L'extensió universitària es un fet.

Les bombes ja peten a Saragossa.

Per cert que's veu que són tota una altra mena de terroristes, els de Saragossa, que no *eren—eren*, senyor Maura, *eren—eren*—els de Barcelona.

Els de la capital aragonesa tiren la... bomba, amaguen la mà, però ensenyen la lletra.

Les autoritats saragossanes han rebut anònims en els quals se'les diu: «No volem fer mal; no som criminals, però sí alarmistes».

Què vol dir això d'*alarmistes*?

—Molt de la broma, són vostès,—els podrien contestar les autoritats si'ls hi indiguessin la adreça aon se'ls ha d'escriure.

Diu un telegrama de Madrid:

«Ha marxat cap a Alacant el senyor Canalejas.»

Ja sabem què hi va a fer: a menjar turrans. Es el temps.

Y diu un de Granada:

«A Lachar s'hi feren ahir quatre noves batudes, matantse 324 perdus y 17 llebres.»

»El rei tornà al castell al ferse nit y estigué conversant ab els periodistes, als qui donà detalls de la cassera.

Don Alfons despatxà la seva correspondència ab el marquès de Viana; després prengué un tè ab els cassadors y sopà a dos quarts de nou.

»Després de sopar jugà al bridge y se retirà a descansar a les onze de la nit.»

El corresponsal no explica rès més, motiu pel qual no podem saber què es lo que Don Alfons devia fer de les onze de la nit per amunt.

El Progreso, ha publicat un article en el que sota'l títol «Nueva etapa» y ab la firma d'en Josep Aladern se parla de la constitució del nou Ajuntament.

Celebrem que, decididament, l'Aladern, se proclami radical, com fa en l'article esmentat, y esperem que'ls que manegen les cireres en això del lerrouxisme, li pagaran ab un empleu la seva fè.

Si no ho fessin així, l'Aladern fóra capàs de acabar aquesta *nueva etapa* ab un diccionari, y bé seria més dolorós!

Ui, quina por!

Acaba de constituirse a Barcelona un «requetè carlista».

Suposo que aquesta nova deurà omplir de basarda als estimats llegidors.

A mi nó, doncs.

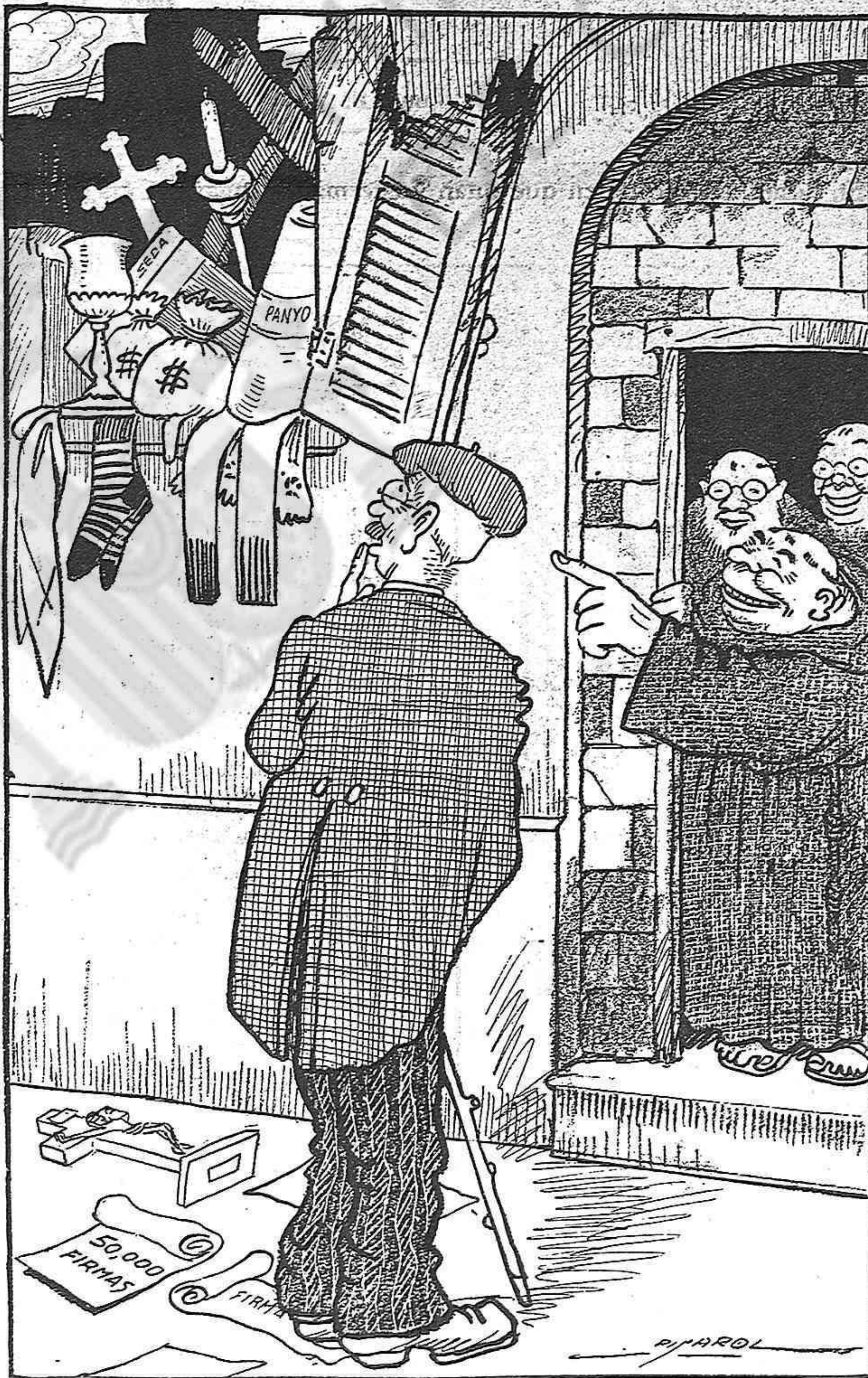
Ara m'agradaria ser d'*allende*, pera ferhi un xisto:

—¿De modo, que se ha constituido un requeté?...

Peró que *requete-bien*!

Fent una mena d'escudella de pagès en la que hi entra una mica de tot: en Suárez Inclán, els *fets vandàlics*, les obres d'art, els monuments, d'en Falqués, el Pabelló Soriano, els jutges militars, els lleons del Poliorama, el Congrès de

L'endemà

—Alsa, mestres, quina xiripa!... ¿També han passat per aquí, els Reis?

—Oh!... Per aquí, desde la setmana *aquella*, passen casi cada dia.

primera ensenyansa, la campanya «Pro-presos» y els versos de mossèn Collell, *El Correo Catalán* publica un article titulat «¡Viva el Ejército!»

Si, Titó? Aquets procediments gastes pera fer magarrufes?

Si don Jaume ha de venir per aquet costat, ja pots plegar.

Y fins pots plegar si t' fas ilusions de que hagi de venir per qualsevol altre.

Don Jaume no ve ni a tiros, que es de l'única manera que podria intentarho y de l'única manera que se l'hauria de rebre.

Cridar vosaltres *viva el Ejército!* es com si quatre reventa-pisos cridessin: Visca la gent de bé!

Vete'n aquí un altre que no ha filat d'avui!

En Sagnier, el gran Sagnier, vol tornar a ser diputat. Ell mateix ho ha escrit als seus amics d'Arenys.

Els amics, entusiasmats, diu que l'apoiaran.

Però n Sagnier no compta ab una cosa.

Ab que la població d'Arenys es voluble com les ones del mar que la banya, y que, d'aquí a llavors, fins les *admetles* se li poden tornar en contra d'ell.

Y una pluja d'admetles d'Arenys, per dolses que sien, no deixaria de ser una pedregada.

Estan molt avensats els preparatius pera'l banquet que ls madrilenyens dediquen a n'en Sol y Ortega.

Bon principi d'any.

El radicalisme entra ab el 1910 en un període de remarcable activitat.

Ja comensa a fer anar les barres.

El Congrés de 1.ª Ensenyansa va venir a resultar una burda parodia del cèlebre Rosari de l'Aurora.

Els professors rojos contra ls negres; els blancs contra ls de color de carabassa... y vinguen crids y protestes y trompades seques.

¡Pobres infants, pervindre de la nostra terra, se us han ben rifat!

¿Què ensenyaran, ara, ls mestres, després de l'Asamblea?

Els uns seguiran ensenyant l'orella clerical... Y els altres, la seba!

¿Què tal el resultat de la sessió-obertura del nou Ajuntament barceloní?

Com estava previst, els lerrouxistes s'han quedat ab les set primeres tenencies d'arcaldia.

Es el primer set que ls rrevolucionaris fan al Municipi.

Ja n'hi faran d'altres, per poc que ls vagui.

Don Jaume està a punt de llensar un altre manifest.

Això sí qu' es jugar al gat y la rata.

El vinga manifestarse, y els altres vinga no ferne cas, y vinga indisclinarse y fer capeletes.

Es lo que deia un conegut tradicionalista que creia ab el Pare y ab l' Esperit Sant... pero que no creu ab el fill.

—Aquest home 'ns parla de tant lluny, qu' es molt difícil escoltarlo.

Un pagès va tallar una gran olivera que no li donava fruit, y el tronc va regalarlo al senyor rector pera que n fés llenya.

El mossèn, enamorat del tros de fusta, va ferne fer un sant-crist que, més tart, fou venerat per tots els feligresos de la comarca.

Un dia va haverhi processó y aquell crist d'olivera va ser tret al carrer. Al séu pas tots els veins se tragueren la gorra, menos el pagès.

—¿Per què no os descobriu?—li deien.

Y l'home, mal-humorat, responia:

—¿Per què rellamp l'haig de saludar, si quan era l'hora no m va saber fer cap oliva?

Escriuen de Roma:

«A l'iglesia de Sant Domingo, oberta novament després del famós interdicte d'Adria, un noi de pocs anys, Antoni Sumara, resava aprop del altar major; quan, de prompte, 's desprendé un angelet de guix que adornava la cornisa, y caigué ab violencia damunt del cap del xicotet, deixantlo mort al acte».

Després diran que no es veritat això de que ls àngels són els encarregats d'endurse'n al cel les criatures!...

Alguns periòdics carques extrangers han vingut incensant tots aquets dies a la famosa Ver-

Ja comensa a ser hora

—Aónt són, senyor Moret, les llangonisses que m'ha de donar pera lligar els gossos?
 —.....?
 —Sí, home!... ¿No deien que quan vostè manés lligariem els gossos ab llangonisses?

ge de Lourdes, per haver curat a una criatura, víctima dels terratrèmols de Messina, que tenia no sé quantes cames trencades.

Ja ho veuen si n'es de miraculosa, aquesta verge!

Ara ha curat una trencadura...

¿Y allavors va permetre que cent mil persones s'escriuissin dessota les runes?

Es allò que's diu:
 Quan ens vé a sobre un mal, es un càstic.
 Quan rebem un bé, es un miracle...

Y de tot s'ha de donar gracies a Déu.

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA I.—*Se-re-na-ta.*
- 2.ª ID. II.—*Mos-ca-tell.*
- 3.ª QUADRAT.—*S O L O*
O D O N
L O L A
O N A S
- 4.ª MUDANSA.—*Burra-Borra.*
- 5.ª INTRÍNGULIS.—*Aurelio.*
- 6.ª ANAGRAMA.—*Ricardo-Corrída.*
- 7.ª BALDUFÀ NUMÉRICA.—*Salmerón.*
- 8.ª TARJETA.—*La Morta-Crehuet.*
- 9.ª CONVERSA.—*Avi.*
- 10.ª GEROGLÍFIC COMPRIMIT.—*Entesos.*

XARADA

Ja ho sé, ja, *Dos-hu*, que tens relacions ab un xicot guapo, fi y de molta *tot* anomenat Pau Llorens.

Ja'l conec; es molt instruit y a més d'això, viu de renta, en fi, sé qu' estas contenta veientlo tant aixirit...

Doncs, jo ara t' vui preguntar: ¿què tal el jove, t'estima?

y, jo mateix dirte... ¡*prima!* No pot, no, això es sens dubtar; jo proves vaig adquirir certes y del tot paleses de que les seves promeses mai te les podrà complir.

A n' el jove *tres darrera* me consta que més li agrada un'altra qu' es molt salada carinyosa y fatzendera.

Y a tu, en *hu-dos* d'amistat demostrante gran amor molt t'enganya... ¡oh, gran traïdor, fingint qu' està enamorat...

Això ho dic perquè ell ho ha dit fent, de tu, molta gatsara, revelant que a l'hora d'ara no t' vol; ja t' ha despedit.

UN PERATALLADÍ

ANAGRAMA

En *Total*, fill de n Romeu, seria molt bon xicot sinó que l'ofici séu, es poguer a tothom *tot*.

SERRA DEL CORNETÍ

INTRÍNGULIS

a. e. i. o. u.

Ab aquestes vocals, afegeinthi tres consonants, formar el nom de un poble de la provincia de Alicante.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

ROMBO

Substituir els punts per lletres, de modo que horisontal y verticalment donguin: 1.ª ratlla: Consonant; 2.ª: Els acells ne tenen; 3.ª: Músic; 4.ª: En la familia y 5.ª: Vocal.

GARRELLET PETIT

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom de dona.
- 7 3 4 8 7 3 4.—Professió.
- 1 8 4 5 6 8.—Producte vegetal.
- 1 5 2 8 4.—Verb.
- 2 5 4 8.—Instrument musical.
- 1 5 2.—Per cusir.
- 1 8.—Nota musical.
- 4.—Consonant.

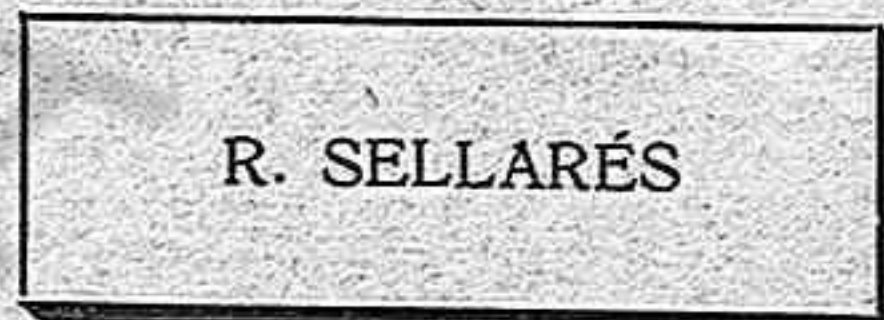
UN JOVENET DE 15 ANYS

ENDEVINALLA

Me pesa perquè no'm pesa; si'm pesés no'm pesaria; però ara, com que no'm pesa, me pesa més cada dia.

S. ODREC

TARJETA

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el títol de un drama català.

R. A. (a) PAU DE LES CALSES CURTES

CONVERSA

- ¿Veus? casi has romput l'estel, males mans.
- No ho volia fer.
- Per càstic, vé a ca'n Jaume; digues a la seva muller si per la Mercè ls seus nebots baixaran del poble.
- Diguem quins y el poble.
- Els quatre te'ls he anomenat, y també la població.

MACO

GEROGLÍFIC

UN COIX DEL PEU DRET

Han endevinat totes o part de les solucions corresponents al número anterior, els caballers: Josep Casas, Maco, P. Romaguera y amics tertulians de ca'n Nenet y Calzada (Barberia), Honorat Bofill, S. Portabella, Bartomeu Amigó del Papiol, Arseni de Juneda, P. Ribas y Ramon Valls.

Caballers: M. R. y T. C.: Les cartes han de ser curtes, concises, casi telegráfiques.—S. P. S.: El contingut de la seva té un interès poc general, per nosaltres. Ah, les inicials soles no serveixen; y, si pot ser, una mica més de respecte a l'ortografia.—V. T.: Li estimarem que quan vulgui escriure alguna correspondència s' fassi copiar l' original pel secretari del poble, o pel vicari.—V. Borrás y Baiges: Mercés per la felicitació. Anirà alguna de les endevinalles.—Josep Casas: la tarjeta no serveix. El segon apellido no resulta.—Francisco Rodríguez (a) Paquito: Dispensi, però no me'n agrada cap.—Pere Romaguera: Mil gracies per la felicitació.—Un cinematelectro... etz: *Pit y bonic* no són consonants. Ni aquí ni a Andorra, per república que hi hagi. Fòra d'aquet defecte, la composició confina detestable.—Maco: Grans mercés per la part que'm toca. Rebut els logogrifos numèrics, que repassarem ab calma... y ja ho sabí!...—A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona: El quadrat no m'agrada per lo molt gastat qu' es tot això de la *Lola* y del *Odon*, etz. Lo demés, sí.—R. Recordà Teixidó: L'intenció seria l'única cosa aprofitable... y ja sabem que l'infern n' es ple. Ho sento.—P. Cortacans S.: Farem tria y s'insertarà lo que vagi bé.—Agustí Escalasans Folch: Per mica d'espai que hi hagi, li publicarem en aquet mateix número.—R. Porón: Rebut y gracies. A la poesia o al trenca-caps els hi buscarem colocació. Ah, els originals, si pot ser, escrigu'ls en una sola cara de paper.—Josep Salats: Hi donarem una repassada quan ens vagui, y per mica que's pugui aprofitar... se li donarà destino.—Andrésito: Rebut y gracies.—Ramon Valls: Una cosa o altra s'aprofitarà.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Passant per davant

- Guaita quàntes joguines els hi han dut els Reis...
- Què Reis, què Reis!... A n'aquets nens els ho compren els seus pares.